

Психологічна культура правоохоронця

План:

1. Поняття психологічної культури правоохоронця
2. Основні напрями психології
3. Структура психіки
4. Пізнавальні процеси
5. Психічні властивості
6. Психічні стани

Психологічна культура юриста – це система психологічних властивостей, що формуються в процесі раціонального взаємозв'язку особи юриста і вимог, що висуваються професією.

Види (в залежності від юридичної професії):

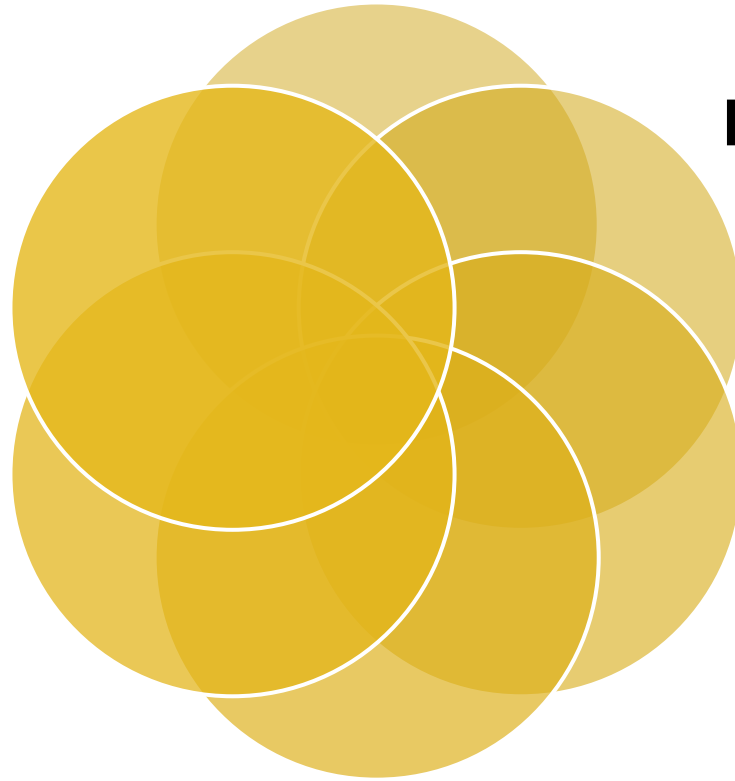
- психологічна культура судді;
- психологічна культура слідчого;
- психологічна культура прокурора;
- психологічна культура нотаріуса;
- психологічна культура державного виконавця та ін.

Біхевіоризм

Гуманістична

Гештальтпсихологія

Генетична

Психоаналіз

Когнітивна

Біхевіоризм

Джон-Бродес Уотсон (1878-1958)
Едуард-Лі Торндайк (1874-1949)

Спостереження за поведінкою
S (стимул) R (реакція)

Людина = Тварина

Гештальтпсихологія

- Макс Вертгеймер (1880-1943)
- Вольфганг Келер (1887-1967)
- Курт Коффка (1886-1941)

- Gestalt (нім. - форма) - сенсорні утворення
- Своєрідність цілого

- Побудова психологічного образу відбувається в інсайті
- Утвердження системного підходу

Психоаналіз

```
graph TD; A[Психоаналіз] --- B[Медицина]; A --- C[Література]; A --- D[Мистецтво];
```

Медицина

Література

Мистецтво

Зігмунд Фрейд
(1856-1939)

Когнітивна психологія

Ульріх Найссер
(1928)

- cognito (лат. - знання)

Досліджує:

- внутрішню організацію психічних процесів

Людина-людина

Когнітивна схема:

- нервові і психологічні структури

Генетична психологія

Ж. Піаже

Розвиток інтелекту дитини

Етапи розвитку інтелекту :

Сенсомоторний

Конкретних

Формальних

Операці
й

```
graph LR; A[Сенсомоторний] --> B[Конкретних]; B --> C[Формальних]; C --> D[Операці й];
```

**Здорова і творча
особистість**

Самоактуалізація

**Розвиток
людського "Я"**

САМО-
РЕАЛИЗАЦИЯ

ПРИЗНАНИЕ

ЛЮБОВЬ И ПРИНАДЛЕЖНОСТЬ

БЕЗОПАСНОСТЬ

ФИЗИОЛОГИЧЕСКИЕ ПОТРЕБНОСТИ

**Гордон Олпорт (1897-1969), Генрі-Александр Мюррей (1893-1988),
Рэнсом Роджерс (1902-1987), Абрахам Маслоу (1908-1970)**

**Гуманістична
психологія**

Структура психіки

- ▶ **Психічні процеси, які поділяють на дрібніші підсистеми:**
 - a) психічні пізнавальні процеси (відчуття, сприйняття, пам'ять, мислення, уява)
 - b) емоційно-почуттєві процеси (емоції та почуття)
 - c) вольові процеси
- ▶ **Психічні властивості** (темперамент, здібності, характер)
- ▶ **Психічні стани**, яких у науці налічують чимало (і позитивних і негативних)
- ▶ **Психічні утворення** (мотиви, стереотипи, переконання, установки, знання, навички, вміння, тощо)

ПАМ'ЯТЬ

ПРОЦЕСИ:

ЗАПАМ'ЯТОВУВАННЯ

ЗБЕРІГАННЯ

ВІДТВОРЕННЯ

ЗАБУВАННЯ

МНЕМІЧНІ ПРОЦЕСИ

ДОСВІД ЛЮДИНИ

Від грецької музи пам'яті

МНЕМОЗИНА

за
МАТЕРІАЛОМ

ПАМ'ЯТЬ

за
ЧАСОМ

- ОБРАЗНА *зорова*
слухова
рухова
- СЛОВЕСНО-ЛОГІЧНА
(думки, поняття, судження)
- ЕМОЦІЙНА *(емоції, почуття)*

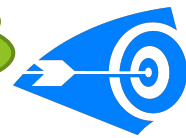
- СЕНСОРНА *(до 2 сек.)*
- КОРОТКОЧАСНА
- ДОВГОТРИВАЛА

за РІВНЕМ
УСВІДОМЛЕННЯ

- СМИСЛОВА
- МЕХАНІЧНА

За МЕТОЮ
ДІ-ТІ

- МИМОЛВІЛЬНА
(немає мети)
- ДОВІЛЬНА
(цілеспрямоване запам'ятовування)

ПРОЦЕСИ ПАМ'ЯТІ

**ЗАПАМ'ЯТОВУ-
ВАННЯ**

- Закріплюється новий матеріал:
а) мимовільне б) довільне

ЗБЕРЕЖЕННЯ

- Утримування результатів запам'ятовування

ВІДТВОРЕННЯ

- Актуалізація раніше закріпленого :
а) впізнання б) власне відтворення
в) пригадування

ЗАБУВАННЯ

- Втрата в пам'яті матеріалу, зменшення його обсягу; з т. д. фізіології -

ПРОЕКТИВНЕ (*діє наперед*)

Різні види
гальмування

РЕТРОСПЕКТИВНЕ (*діє назад*)

ПОЗАМЕЖНЕ (*охоронне*)

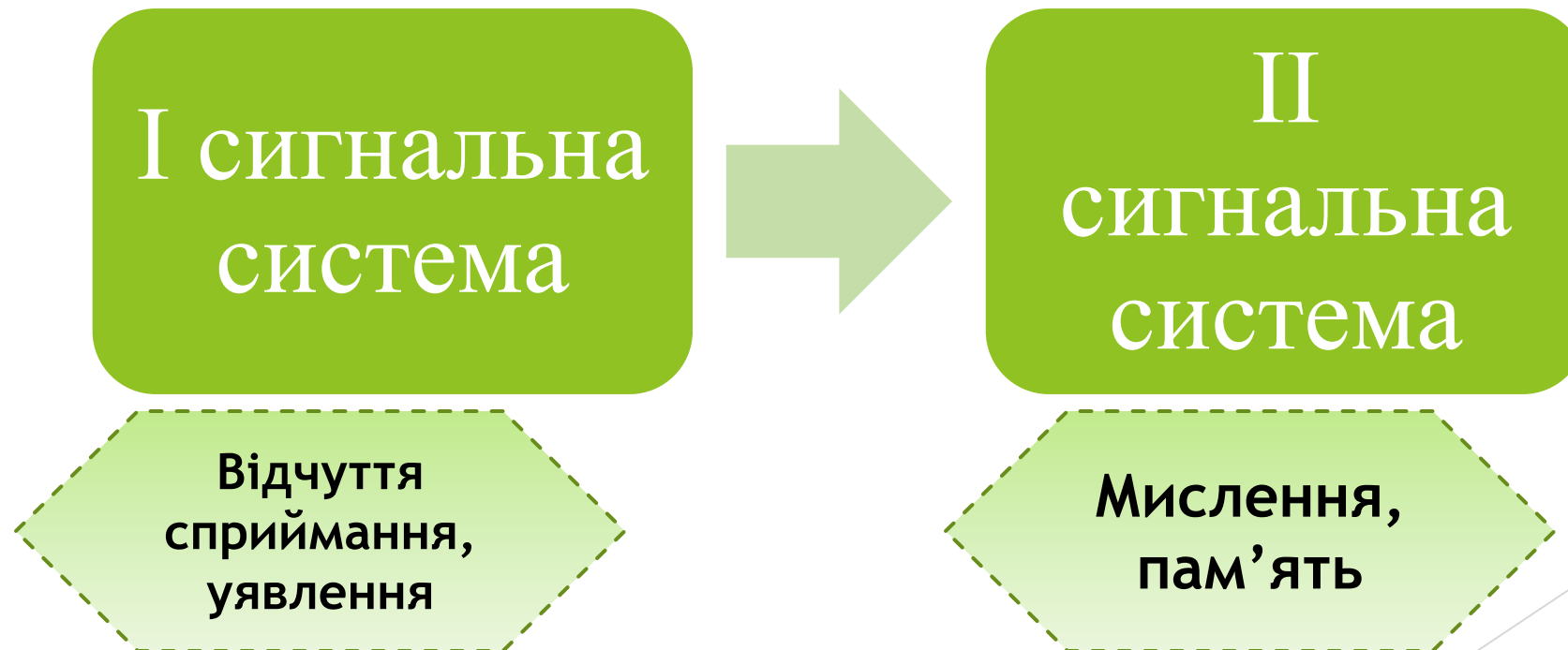
АКТ
пізнання

Досвід
попередніх
поколінь

Мислення - суспільно зумовлений, нерозривно пов'язаний із мовленням психічний процес пошуків і відкриття суттєво нового, процес опосередкованого й узагальненого відображення дійсності в ході її аналізу і синтезу

МИСЛЕННЯ І МОЗОК

І. Павлов: фізична основа мислення – тимчасові нервові зв'язки

ФОРМИ МИСЛЕННЯ

Логіка

загальні істотні
ознаки предметів
і явищ

МИСЛЕННЄВІ ОПЕРАЦІЇ

Аналіз

Ціле частини

Синтез

Частина від цілого

Класифікація

Поділ і об'єднання об'єктів за критеріями

Систематизація

Поділ і об'єднання груп об'єктів, класів

Порівняння

Перехід знань від одиничного до одиничного встановлення схожих і відмінних ознак

Абстрагування

Відсторонення від одиничного, випадкового, несуттєвого

Порівняння чуттєво даних ознак

Аналіз, абстрагування

Емпіричні

Теоретичні

Узагальнення

Об'єднання предм. явищ. за їх спільними ознаками

ВИДИ МИСЛЕННЯ за:

ФОРМОЮ ВІДОБР.
ДІЙНОСТІ

- Наочно-дійове (до 3-х р.)
- Наочно-образне (3-7 р.)
- Абстрактне

РІВНЕМ
УЗАГАЛЬНЕННЯ

- Емпіричне
- Теоретичне

ХАРАКТЕРОМ
ПРОБЛЕМ

- Практичне
- Теоретичне

СТУПЕНЕМ
НОВИЗНИ

- Продуктивне (творче)
- Репродуктивне

ЧАСОМ

- Дискурсивне
- Інтуїтивне

ВПЛИВОМ НА
ЕМОЦІЙНУ СФЕРУ

- Патогенне (від гр. pathos - біль, страждання)
- Саногенне (від лат. sanitas - здоров'я)

II. СПРЯМОВАНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ

До психічних властивостей належать:

- спрямованість,
- темперамент,
- характер,
- здібності.

Спрямованість

Спрямованість — найважливіша властивість особистості, у якій виражається динаміка розвитку людини як суспільної істоти, головні тенденції її поведінки.

Це така психічна властивість, у якій виражаються **потреби, мотиви, світогляд, установки, інтереси** людини.

Спрямованість перш за все визначає цілісну структуру особистості. В основі спрямованості особистості лежить виникаюча в процесі життя і виховання людини стійка домінуюча система мотивів. Спрямованість особистості може виявлятися в різних сферах її життєдіяльності.

III. Темперамент

Темперамент — сукупність типологічних особливостей людини, що виявляються в динаміці її психічних процесів: у швидкості і силі її реакцій, в емоційному тонусі її життєдіяльності.

Темперамент — це прояв у психіці людини вродженого типу нервової діяльності

У дослідженнях І.П. Павлова були встановлені **три основні властивості нервових процесів:**

- **сила,**
- **урівноваженість,**
- **рухливість.**

Різні комбінації цих властивостей утворюють **чотири типи вищої нервової діяльності:**

1. ***Сильний, урівноважений*** (процес порушення збалансований із процесом гальмування), ***рухливий*** (процеси порушення і гальмування легко змінюють один одного). Цьому типу вищої нервової діяльності відповідає ***сангвінічний темперамент***.

2. ***Сильний, неурівноважений*** (процес порушення переважає над процесом гальмування), ***рухливий***. Цьому типу вищої нервової діяльності відповідає ***холеричний темперамент***.

3. *Сильний, урівноважений, інертний* (процеси порушення і гальмування мало рухливі). Цьому типу вищої нервової діяльності відповідає *флегматичний темперамент*.

4. *Слабкий* (нервова система не витримує великого і тривалого навантаження), *неврівноважений, інертний*. Цьому типу вищої нервової діяльності відповідає *меланхолійний темперамент*.

IV. ХАРАКТЕР

У перекладі з грецької мови слово «характер» означає «креслити», «залишати відбиток», а в переносному значенні — *чітко виражені загальні риси поведінки.*

Характер — придбані в конкретних соціальних умовах загальні способи взаємодії особистості із середовищем, що складають тип її життєдіяльності.

Діяльність і поведінка людини спрямовуються стійкою системою відносин.

Система стійких відносин особистості підрозділяється на наступні групи:

- 1. Ставлення людини до суспільства.**
- 2. Ставлення людини до самої себе.**
- 3. Ставлення до праці, інших видів діяльності.**
- 4. Ставлення до речей як продуктів людської праці**

Ставлення до своєї діяльності
(ініціативність,
працелюбність,
працездатність)

Ставлення до себе
(самокритичність,
гордість,
скромність)

характер

Ставлення до інших осіб
(тактовність,
ввічливість,
чуйність)

Ставлення до оточуючого світу

Емоційні риси характеру.

За емоційними якостями розрізняються натури: **емоційно-вразливі** (підвищена емоційна реактивність), **сентиментальні** (підвищена пасивно-споглядальна емоційність), , **експресивні** (підвищена емоційність, зв'язана з бурхливою, стрімкою діяльністю), **малоемоційні** (емоції не грають значної ролі в діяльності).

Інтелектуальні риси характеру — стійкі індивідуально-типологічні особливості розумових здібностей.

Серед якостей, що характеризують інтелектуальний склад особистості, виділяються **продуктивність оригінальність розуму**, а також **стійка інтелектуальна спрямованість особистості — допитливість, розважливість, вдумливість та ін.**

Типи характеру

Тип характеру — виражається у загальних способах взаємодії із середовищем, стилі життєдіяльності.

1. Гармонічно цілісний тип, який добре адаптується у різних ситуаціях. Цей тип характеру відрізняється стійкістю відносин і в той же час високою пристосовністю до навколишнього середовища. У людини з таким типом характеру відсутні внутрішні конфлікти, її бажання збігаються з тим, що вона робить. Це товариська, вольова, принципова людина.